

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»
(НЦ «МАНУ»)**

Н А К А З

10.09.2026

Київ

№ 652

Про затвердження Положення
про проведення Всеукраїнської
олімпіади з філософії
для школярів

На виконання пункту 49 розділу I Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.11.2025 № 1523 «Про затвердження Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік (за основними напрямками позашкільної освіти) та Плану семінарів-практикумів для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти на 2026 рік», та з метою визначення єдиного порядку організації і проведення Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про проведення Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів, що додається (додаток).
2. Визнати таким, що втратило чинність, Положення про Всеукраїнську олімпіаду з філософії для школярів, затверджене наказом Національного центру «Мала академія наук України» від 27 жовтня 2021 року № 324 «Про організацію та проведення VIII Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів».
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника директора з навчальної роботи Наталію ЛЕГКУ.

Т.в.о. директора

Алла НЕСТЕРЧУК

Положення про Всеукраїнську олімпіаду з філософії для школярів

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок організації та проведення Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів (далі – Олімпіада), її організаційне, методичне та фінансове забезпечення, умови участі та порядок визначення переможців і призерів.

1.2. Олімпіаду проводить Національний центр «Мала академія наук України» (далі – НЦ «МАНУ») з метою актуалізації та поширення філософського знання серед учнівської молоді України відповідно до статуту Міжнародної олімпіади з філософії (International Philosophy Olympiad), яку проводять за підтримки ЮНЕСКО.

1.3. Олімпіада є добровільним і відкритим змаганням для учнів та учениць 8–11 класів закладів загальної середньої освіти, а також здобувачів та здобувачок позашкільної освіти з усіх регіонів України.

1.4. НЦ «МАНУ» здійснює організаційно-методичне забезпечення проведення Олімпіади.

1.5. Участь в Олімпіаді є добровільною та свідомою.

1.6. Під час проведення Олімпіади НЦ «МАНУ» здійснює обробку персональних даних учасників та учасниць відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних».

1.7. Інформацію про умови та порядок проведення Олімпіади, строки її проведення, результати та інші відомості, передбачені цим Положенням, НЦ «МАНУ» розміщує на своєму офіційному вебсайті.

II. Завдання Олімпіади

2.1. Популяризувати філософську освіту та філософування серед учнівської молоді.

2.2. Розвивати етичне, критичне, креативне та самостійне мислення, а також культуру академічної доброчесності.

2.3. Заохочувати філософське осмислення актуальних питань науки, культури та суспільного життя.

2.4. Розвивати інтелектуальну комунікацію та співпрацю між учасниками й учасницями Олімпіади.

2.5. Виявляти та підтримувати талановитих учнів і учениць, формувати команду України для участі в Міжнародній олімпіаді з філософії (International Philosophy Olympiad).

III. Організаційний комітет та журі Олімпіади

3.1. Для організації та проведення Олімпіади НЦ «МАНУ» утворює організаційний комітет. До його складу можуть входити представники та представниці Міністерства освіти і науки України, закладів вищої освіти, наукових установ, громадських організацій та НЦ «МАНУ».

3.2. Організаційний комітет забезпечує організацію та проведення Олімпіади, контролює дотримання цього Положення. Персональний склад організаційного комітету затверджується наказом НЦ «МАНУ».

3.3. Організаційний комітет очолює голова, який визначає повноваження його членів і членкинь та координує їхню роботу.

3.4. Журі забезпечує об'єктивне оцінювання конкурсних робіт та визначає переможців і призерів Олімпіади.

3.5. До складу журі можуть входити педагогічні працівники й працівниці НЦ «МАНУ», науково-педагогічні та наукові працівники й працівниці закладів вищої освіти та наукових установ, представники й представниці громадських організацій і благодійних фондів за їхньою згодою.

3.6. До складу журі не можуть входити родичі та близькі особи учасників і учасниць, їхні наукові керівники, наставники та консультанти.

3.7. Персональний склад журі затверджує наказом НЦ «МАНУ».

3.8. Журі очолює голова, який організовує його роботу, проводить засідання, бере участь у визначенні переможців і призерів та підписує протоколи оцінювання.

3.9. Члени й членкині журі об'єктивно оцінюють конкурсні роботи відповідно до встановлених критеріїв, заповнюють протоколи оцінювання та беруть участь у визначенні переможців і призерів.

3.10. Секретар журі оформлює документацію Олімпіади, забезпечує шифрування та розшифрування конкурсних робіт, зберігання і систематизацію документів та матеріалів Олімпіади. Секретар журі не бере участі в оцінюванні конкурсних робіт.

IV. Порядок і терміни проведення Олімпіади

4.1. Олімпіада проводиться щороку в листопаді–грудні, як правило, до Всесвітнього дня філософії ЮНЕСКО. Оголошення умов, тематики та строків проведення Олімпіади відбувається не пізніше ніж за місяць до початку I етапу.

4.2. Олімпіада проводиться у два етапи: I етап – відбіркового, дистанційного; II

етап – фінальний, очний.

4.3. Мовами проведення Олімпіади є українська та англійська.

4.4. Конкурсною роботою є філософське есе обсягом від двох до восьми сторінок, у якому учасник або учасниця самостійно та послідовно обґрунтовує власну позицію щодо запропонованої теми.

4.5. В I етапі можуть брати участь учні та учениці 8–11 класів закладів загальної середньої освіти та здобувачі й здобувачки позашкільної освіти з усіх регіонів України. Учасники та учасниці самостійно пишуть і подають конкурсне есе на одну із запропонованих тем та мотиваційний лист у визначені організаторами способ і строк.

4.6. Журі оцінює конкурсні есе та мотиваційні листи й формує рейтинговий список. За ініціативою журі учасників та учасниць, які претендують на участь у II етапі, можуть запросити на співбесіду для уточнення окремих питань щодо есе. До II етапу запрошують не більше 30 учасників та учасниць, які набрали не менше 50 відсотків максимальної кількості балів і посіли найвищі місця в рейтинговому списку.

4.7. II етап проводиться в очному форматі. Тривалість написання конкурсного есе становить чотири години.

4.8. У разі обставин, що унеможливають очне проведення Олімпіади, організатори можуть провести I та/або II етап у дистанційному або змішаному форматі.

4.9. Кожен учасник або кожна учасниця пише одне есе в одній із двох категорій: українською мовою для учнів та учениць 8–11 класів або англійською мовою для учнів та учениць 8–11 класів.

4.10. Темою есе є цитата з філософського твору або філософське питання. Організатори наводять цитати мовою оригіналу або в найкращому доступному перекладі та зазначають бібліографічні дані відповідно до академічних стандартів. Якщо належний переклад відсутній, журі забезпечує його та зазначає ім'я перекладача або перекладачки.

4.11. На I етапі учасники та учасниці оформлюють есе шрифтом Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, формат А4. На II етапі вони пишуть есе від руки на аркушах із логотипом Олімпіади або на комп'ютерах, які надає організаційний комітет без доступу до Інтернету.

4.12. Під час написання есе англійською мовою учасник або учасниця може користуватися паперовим українсько-англійським, англо-українським або англійським тлумачним словником.

4.13. Організаційний комітет шифрує конкурсні роботи на всіх етапах Олімпіади. До завершення оцінювання журі не отримує інформації про особу, стать та регіон учасника або учасниці.

4.14. Учасник або учасниця самостійно виконує конкурсну роботу та

дотримується вимог академічної доброчесності. Плагіат, фальсифікація, використання сторонньої допомоги всупереч умовам Олімпіади, подання чужої роботи як власної та недоброчесне використання технологій штучного інтелекту є підставами для анулювання результату конкурсної роботи та дискваліфікації учасника або учасниці на будь-якому етапі Олімпіади.

4.15. Організаційний комітет та журі не роблять висновок про використання технологій штучного інтелекту виключно на підставі результатів автоматизованих систем його виявлення, а враховують сукупність відповідних ознак та інших доступних матеріалів.

V. Визначення та нагородження переможців Олімпіади

5.1. Журі оцінює конкурсні роботи у день їх написання. Організаційний комітет може продовжити строк оцінювання, якщо журі потребує додаткового часу для узгодження результатів. У такому разі організатори оголошують результати не пізніше ніж через три робочі дні після написання есе.

5.2. Кожен член або членкиня журі оцінює есе за встановленими критеріями та може виставити від 0 до 10 балів. Загальний результат учасника або учасниці становить суму балів усіх членів і членкинь журі. До складу журі входять не менше п'яти осіб, включно з головою.

5.3. Журі оцінює есе за такими критеріями:

відповідність темі – 0–1 бал;

філософське розуміння теми – 0–2 бали;

переконливість аргументації – 0–2 бали;

структурованість, чіткість і логічність – 0–2 бали;

грамотність – 0–1 бал;

оригінальність та авторський стиль – 0–2 бали.

5.4. Журі окремо визначає переможців і призерів у кожній категорії. За найбільшою кількістю набраних балів журі визначає, одне перше, два другі та три треті місця.

5.5. Якщо кілька учасників або учасниць набрали однакову кількість балів і претендують на одне призове місце, журі визначає переможця або переможницю голосуванням.

5.6. Переможцю або переможниці, що посідає перше місце в категорії «Есе англійською мовою», надають рекомендацію щодо представлення України на Міжнародній олімпіаді з філософії (International Philosophy Olympiad), якщо на момент її проведення учасник або учасниця досягне 16 років та за наявності відповідного фінансування.

5.7. Переможців і призерів Олімпіади нагороджують дипломами та, за наявності відповідного фінансування, подарунками від організаторів і партнерів за рахунок коштів, не заборонених законодавством України.

5.8. Оприлюднення протоколів засідань журі та протоколів оцінювання конкурсних робіт не передбачено.

5.9. Апеляція щодо результатів оцінювання конкурсних робіт не передбачена.

VI. Фінансування

6.1. Організатори здійснюють фінансування Олімпіади за рахунок коштів, не заборонених законодавством України, зокрема бюджетних коштів, добровільних благодійних внесків підприємств, установ, організацій, громадян та інших джерел.

VII. Прикінцеві положення

7.1. Організатори відповідають за організацію та проведення Олімпіади відповідно до цього Положення.

7.2. Учасники та учасниці Олімпіади, організатори, члени й членкині журі та інші залучені особи дотримуються вимог академічної доброчесності відповідно до законодавства України та Положення про сприяння дотриманню академічної доброчесності в Національному центрі «Мала академія наук України».

7.3. Взаємодію учасників та учасниць освітнього процесу регулюють Закон України «Про академічну доброчесність», Положення про запобігання та протидію булінгу та дискримінації в НЦ «МАНУ» та Етичний кодекс Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів.

Етичний кодекс Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів

Етичний кодекс Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів (далі – Кодекс) визначає етичні принципи та правила взаємодії організаторів, членів і членкинь журі, учасників та учасниць, їхніх батьків або інших законних представників, педагогічних працівників та інших осіб, залучених до організації та проведення Олімпіади.

Основним завданням Кодексу є забезпечення етичних засад взаємодії та соціальної відповідальності академічної спільноти під час організації та проведення Олімпіади.

Метою Кодексу є визначення загальних етичних принципів, яких дотримуються всі особи, долучені до організації, проведення та участі у Всеукраїнській олімпіаді з філософії для школярів (далі – Олімпіада).

Положення Кодексу діють відповідно до законодавства України та Положення про сприяння дотриманню академічної доброчесності в Національному центрі «Мала академія наук України».

Етичні принципи, правила і норми поведінки журі Всеукраїнської олімпіади з філософії для школярів

1. Голова, члени та членкині журі формують доброчесне та етичне середовище під час проведення Олімпіади, дотримуючись визначених етичних принципів, правил і норм поведінки.
2. Виконувати обов'язки голови, члена або членкині журі може особа, яка відповідає вимогам професійної компетентності.
3. Члени та членкині журі дотримуються принципів рівності та незалежності під час оцінювання есе.
4. Члени та членкині журі несуть персональну відповідальність за об'єктивне та неупереджене оцінювання есе.
5. Під час обговорення есе та визначення переможців члени та членкині журі дотримуються принципів рівноправності, фактичної обґрунтованості, достовірності та взаємоповаги.
6. Члени та членкині журі оцінюють есе відповідно до встановлених критеріїв та не надають переваги окремим учасникам чи учасницям.
7. Член або членкиня журі невідкладно повідомляє про конфлікт інтересів, якщо йому або їй стало про нього відомо.

Участь учнів та учениць в Олімпіаді ґрунтується на дотриманні таких етичних принципів, правил і норм поведінки:

1. Академічна доброчесність та інтелектуальна чесність — самостійність думки та виконання роботи, відповідальність за результати власної роботи, недопущення плагіату та інших порушень академічної доброчесності.
2. Толерантність та відкритість — повага до різноманітності думок, світоглядного плюралізму та права інших осіб на власну позицію.
3. Аргументована критика та справедлива інтерпретація — критика має стосуватися аргументів і позицій, а не особистості іншого учасника чи учасниці.
4. Взаємоповага — учасники та учасниці з повагою ставляться один до одного, до організаторів Олімпіади, членів і членкинь журі та голови журі.
5. Дотримання правил Олімпіади:
 - 5.1. дотримання встановленого регламенту;
 - 5.2. самостійне виконання есе без сторонньої допомоги;
 - 5.3. належне цитування та посилання на використані джерела;
 - 5.4. повага до інших учасників та учасниць Олімпіади;

5.5. дотримання правил цифрової гігієни та встановлених обмежень щодо використання цифрових засобів.

Долучення педагогічних працівників, батьків або інших законних представників до Олімпіади можливе за умови дотримання принципів об'єктивності, неупередженості, толерантності, поваги та конфіденційності.

1. Педагогічні працівники та батьки з повагою ставляться до вільного та критичного мислення учнів і учениць. Батьки можуть підтримувати бажання дитини взяти участь в Олімпіаді, не втручаючись у виконання та подання конкурсної роботи.

2. Педагогічні працівники та батьки сприяють самостійному вибору учня або учениці щодо участі в Олімпіаді та не чинять тиску під час виконання есе.

3. Педагогічні працівники об'єктивно ставляться до учнів і учениць, не надають переваги окремим учасникам чи учасницям та не допускають дискримінації за будь-якими ознаками.

4. Педагогічні працівники не розголошують інформацію особистого характеру про учнів та учениць, не втручаються у процес шифрування есе та не примушують учнів і учениць до участі в Олімпіаді.

5. Батьки не чинять тиску на педагогічних працівників, членів і членкинь журі, голову журі або організаційний комітет щодо результатів Олімпіади.

6. Норми та правила поведінки

6.1. Культура спілкування – ввічливість і повага у спілкуванні з учасниками та учасницями, батьками, педагогічними працівниками, членами й членкинями журі та організаторами.

6.2. Невтручання у процес змагань – у дистанційному форматі – забезпечення учаснику чи учасниці можливості самостійно виконувати роботу без стороннього втручання; в очному форматі – заборона перебувати в аудиторіях, де проходять змагання, без дозволу організаційного комітету, а також чинити тиск на членів і членкинь журі, голову журі або організаційний комітет.

6.3. Психологічний клімат – батьки та педагогічні працівники забезпечують учаснику чи учасниці моральну підтримку незалежно від результатів її участі в Олімпіаді.
